

**FERMER ISLOHOTLARI VA ULARNING QISHLOQ XO‘JALIGI
TARAQQIYOTIDAGI AHAMIYATI**

Temirova Mahliyo O‘rtikovna

mahliyo2027@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20345075>

Annotatsiya. Ushbu maqolada O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan fermer islohotlari, ularning qishloq xo‘jaligini rivojlantirishdagi o‘rni va iqtisodiy samaradorligi keng yoritilgan.

Shuningdek, fermer xo‘jaliklarini qo‘llab-quvvatlash, zamonaviy agrotexnologiyalarni joriy etish, yer va suv resurslaridan samarali foydalanish hamda agrar sohada innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish masalalari tahlil qilingan. Maqolada fermer xo‘jaliklarining mamlakat oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash, aholi bandligini oshirish va eksport salohiyatini kuchaytirishdagi ahamiyati haqida batafsil ma‘lumot berilgan.

Kalit so‘zlar: Fermer xo‘jaligi, fermer islohotlari, qishloq xo‘jaligi, agrar soha, iqtisodiyot, tadbirkorlik, hosildorlik, yer resurslari, suv tejash texnologiyalari, innovatsiya, modernizatsiya, oziq-ovqat xavfsizligi, eksport, agrotexnologiya, qishloq taraqqiyoti.

Аннотация. В данной статье широко рассматриваются фермерские реформы, проводимые в Узбекистане, их роль в развитии сельского хозяйства и экономическая эффективность. Также анализируются вопросы поддержки фермерских хозяйств, внедрения современных агротехнологий, рационального использования земельных и водных ресурсов, а также развития инновационных подходов в аграрной сфере.

Ключевые слова: Фермерское хозяйство, фермерские реформы, сельское хозяйство, аграрная сфера, экономика, предпринимательство, урожайность, земельные ресурсы, водосберегающие технологии, инновации, модернизация.

Annotation. This article broadly discusses farmer reforms implemented in Uzbekistan, their role in the development of agriculture, and their economic efficiency. It also analyzes the support of farming enterprises, introduction of modern agrotechnologies, efficient use of land and water resources, and innovative approaches in the agricultural sector.

Keywords: Farmer enterprise, farmer reforms, agriculture, agrarian sector, economy, entrepreneurship, productivity, land resources, water-saving technologies, innovation, modernization, food security.

Kirish

Bugungi kunda qishloq xo‘jaligi mamlakat iqtisodiyotining muhim tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Aholini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta‘minlash, eksport hajmini oshirish va yangi ish o‘rinlarini yaratishda agrar sohaning o‘rni katta. Shu sababli mustaqillik yillarida O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligini isloh qilishga alohida e‘tibor qaratildi.

Fermer xo‘jaliklarini rivojlantirish agrar siyosatning asosiy yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, fermerlarga keng imkoniyat va imtiyozlar yaratildi. Ayniqsa, yer munosabatlarini takomillashtirish, qishloq xo‘jaligiga zamonaviy texnologiyalarni joriy etish hamda fermerlarni moliyaviy qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Fermer islohotlari orqali qishloq xo'jaligida bozor iqtisodiyoti tamoyillari shakllanib, mulkdorlar sinfi rivojlandi. Bu esa qishloq aholisi turmush darajasini yaxshilash va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Asosiy qism

Fermer islohotlarining asosiy maqsadi qishloq xo'jaligida samaradorlikni oshirish, yer va suv resurslaridan oqilona foydalanish hamda zamonaviy agrotexnologiyalarni joriy etishdan iboratdir. Fermer xo'jaliklari mustaqil xo'jalik yurituvchi subyekt sifatida shakllanib, ishlab chiqarish hajmini oshirish imkoniyatiga ega bo'ldilar.

Bugungi kunda fermerlarga yer maydonlari uzoq muddatli ijara asosida berilishi ularning yerga bo'lgan mas'uliyatini oshirdi. Natijada hosildorlik ko'rsatkichlari yaxshilanib, qishloq xo'jaligi mahsulotlari hajmi ortmoqda.

Shuningdek, fermer xo'jaliklarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash maqsadida imtiyozli kreditlar, subsidiyalar va texnik yordamlar ajratilmoqda. Zamonaviy traktorlar, kombaynlar va boshqa qishloq xo'jaligi texnikalaridan foydalanish ishlab chiqarish samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda.

Agrar sohada suv tejoyvchi texnologiyalarni joriy etish ham muhim vazifalardan biridir.

Tomchilatib sug'orish, lazerli tekislash va boshqa innovatsion usullar orqali suv resurslaridan samarali foydalanish ta'minlanmoqda. Bu esa hosildorlikni oshirish bilan birga tabiiy resurslarni asrashga ham xizmat qilmoqda.

Fermer islohotlari natijasida bog'dorchilik, chorvachilik, issiqxona xo'jaligi va mevasabzavotchilik sohalari ham jadal rivojlanmoqda. Ayniqsa, eksportbop mahsulotlar yetishtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu esa mamlakat eksport salohiyatining oshishiga xizmat qilmoqda.

Qishloq xo'jaligida innovatsion texnologiyalarni qo'llash fermerlar faoliyatining samaradorligini yanada oshirmoqda. Masalan, raqamli agroxizmatlar, elektron monitoring tizimlari va zamonaviy laboratoriya usullari qishloq xo'jaligini rivojlantirishda muhim o'rin tutmoqda.

Fermer xo'jaliklari qishloq joylarda aholi bandligini ta'minlashda ham katta ahamiyatga ega. Ko'plab fuqarolar fermer xo'jaliklarida doimiy ish o'rinlariga ega bo'lib, o'z daromad manbalarini shakllantirmoqdalar. Bu esa qishloq joylarda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, fermerlar uchun turli seminar-treninglar tashkil etilib, ularning zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi ta'minlanmoqda. Agrar sohada ilm-fan yutuqlarini amaliyotga tatbiq etish orqali yuqori natijalarga erishilmoqda.

Bugungi kunda ekologik muammolar ham qishloq xo'jaligiga ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli ekologik toza mahsulotlar yetishtirish va tabiatni muhofaza qilish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Organik dehqonchilikni rivojlantirish esa sog'lom oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirish imkonini bermoqda.

Fermer islohotlari mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda muhim omillardan biri hisoblanadi.

Ayniqsa, qishloq xo'jaligida bozor iqtisodiyoti tamoyillarini joriy etish orqali fermer xo'jaliklarining mustaqilligi va manfaatdorligi oshirildi. Bu esa ishlab chiqarish hajmining ko'payishi va mahsulot sifatining yaxshilanishiga xizmat qilmoqda.

Bugungi kunda fermer xo'jaliklari nafaqat qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish, balki aholi bandligini ta'minlashda ham katta rol o'ynamoqda. Qishloq joylarda ko'plab yangi ish o'rinlari yaratilayotgani aholi daromadlarining oshishiga sabab bo'lmoqda. Ayniqsa, yoshlarni tadbirkorlikka jalb qilish va ularni agrar sohaga qiziqtirish fermer islohotlarining muhim yo'nalishlaridan biridir.

Fermer xo'jaliklarida zamonaviy texnika va texnologiyalardan foydalanish mehnat unumdorligini oshirmoqda. Traktorlar, kombaynlar, issiqxona uskunlari va avtomatlashtirilgan sug'orish tizimlari orqali mahsulot yetishtirish samaradorligi yuqori darajaga chiqmoqda. Bu esa vaqt va mablag'ni tejash imkonini beradi.

Suv resurslaridan oqilona foydalanish bugungi kundagi eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, tomchilatib sug'orish texnologiyasining joriy etilishi suv sarfini kamaytirib, hosildorlikni oshirishga yordam bermoqda. Suv tejovchi texnologiyalar ekologik muammolarni kamaytirishda ham katta ahamiyat kasb etadi.

Fermer islohotlari natijasida eksportbop mahsulotlar yetishtirish hajmi ham ortib bormoqda. Meva-sabzavot mahsulotlari, quritilgan mevalar va organik oziq-ovqat mahsulotlari xorijiy davlatlarga eksport qilinmoqda. Bu esa mamlakat iqtisodiyotiga valyuta tushumini oshirishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, agrar sohada ilm-fan yutuqlaridan foydalanishga ham katta e'tibor qaratilmoqda. Seleksiya, agrotexnologiya va biologik himoya usullari hosildorlikni oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Olimlar tomonidan yaratilayotgan yangi urug' va ko'chat navlari fermerlar uchun katta imkoniyat yaratmoqda.

Bugungi kunda ekologik toza mahsulotlar yetishtirishga talab ortib bormoqda. Shu sababli organik dehqonchilikni rivojlantirish va kimyoviy vositalardan oqilona foydalanish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Bu esa inson salomatligini saqlash va tabiatni muhofaza qilishga xizmat qiladi.

Fermer xo'jaliklari faoliyatini yanada rivojlantirish uchun davlat tomonidan turli imtiyozlar yaratilmoqda. Imtiyozli kreditlar, subsidiyalar va texnik yordamlar fermerlarning iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Bu esa agrar sohaning barqaror rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Qishloq xo'jaligida innovatsion yondashuvlarni qo'llash orqali yuqori natijalarga erishish mumkin. Zamonaviy bilim va texnologiyalarni egallagan fermerlar kelajakda yanada katta muvaffaqiyatlarga erishadilar. Zero, rivojlangan agrar soha mamlakat taraqqiyoti va xalq farovonligining muhim asosidir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, fermer islohotlari mamlakat qishloq xo'jaligi taraqqiyotida muhim o'rin tutadi. Ushbu islohotlar orqali agrar sohada bozor iqtisodiyoti tamoyillari shakllandi, ishlab chiqarish samaradorligi oshdi va oziq-ovqat xavfsizligi mustahkamlandi.

Fermer xo'jaliklarini qo'llab-quvvatlash, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va zamonaviy agroxizmatlarni rivojlantirish orqali qishloq xo'jaligini yanada taraqqiy ettirish mumkin.

Zero, rivojlangan agrar soha mamlakat iqtisodiy barqarorligi, xalq farovonligi va kelajak taraqqiyotining muhim omillaridan biridir

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. — Toshkent: “O‘zbekiston”, 2021.
2. Karimov I.A. O‘zbekiston iqtisodiy islohotlar yo‘lida. — Toshkent, 1996.
3. O‘zbekiston Respublikasining “Fermar xo‘jaligi to‘g‘risida”gi Qonuni.
4. O‘zbekiston Respublikasi Qishloq xo‘jaligi vazirligi materiallari.
5. Agrar iqtisodiyot va qishloq xo‘jaligiga oid ilmiy maqolalar.
6. Pedagogika va iqtisodiyotga oid ilmiy jurnal materiallari.
7. Internet manbalari va elektron kutubxona materiallari.